

DE SUKSESSIE DER VEGETATIE IN DE BIESBOS

door

TH. WEEVERS.

De vegetatie der buitendijkse gronden in de Biesbos ontwikkelt zich onder bijzondere omstandigheden; enerzijds bestaan er grote verschillen tussen eb en vloed (1,5—2 m), anderzijds is het water, uitgezonderd bij hevige stormvloeden, altijd zoet, nooit brak. In het slibrijke water treedt verlanding op, maar de natuurlijke ontwikkeling der vegetatie is moeilijk waar te nemen, omdat de menselijke kultuur bijna altijd en overal ingrijpt en door aanleg van grienden de suksessie stoort.

Bij een bezoek, door de Commissie van Advies in zake de Natuurmonumenten van Staatsbosbeheer, gebracht aan de zgn. Hollandse Biesbos ter voorlopige vaststelling van de grenzen van een daar te stichten Natuurreservaat, kwam de vraag naar de natuurlijke ontwikkeling der flora als van zelf naar voren en konden door mij enkele waarnemingen dienaangaande gedaan worden.

Op de door aanslibbing gevormde ondiepe plekken ontstaat eerst een vegetatie van biezen, *Scirpus Tabernaemontani*; later begint de ontwikkeling van *Phragmites communis* en het resultaat is de wording van een rietbos of rietkraag, een *Scirpeto-Phragmitetum*. Hier en daar zijn er in te vinden de kensoorten van de *Phragmitetalia* i.c. *Alisma Plantago* en *Phalaris arundinacea*, ook die van het *Phragmition* i.c. *Typha angustifolia*, *Nasturtium officinale* en *Nasturtium (Rorippa) amphibium*. Als typerend voor dergelijke rietbossen langs de benedenrivieren komen dan *Caltha palustris* en *Senecio paludosus*, ook is er *Typha latifolia*.

Door aanslibbing komen de rietbossen bij laag water droog te liggen en worden geleidelijk opgehoogd; de omstandigheden beginnen dan voor het riet minder gunstig te worden en de vitaliteit neemt af. De vraag, wat zich dan gaat ontwikkelen is, zoals duidelijk zal zijn, het interessante punt in de suksessie. Nagenoeg altijd grijpt dan de mens in door het aanleggen van grienden, waarbij greppels in de kleibodem gegraven worden en wilgenstekken op de opgehoogde rabatten worden geplant. Op een plek in de Hollandse Biesbos, waar dit nog niet geschied was, maar het riet toch tekenen

van degeneratie begon te vertonen, werd nu de volgende opname gemaakt:

Grootte 100 m², bodem zware klei, bij eb droog, bij vloed onder water, Beversluisplaat Q4. 2 I. 44

<i>Phragmites communis</i>	4	5
<i>Salix alba</i>	I	I
„ <i>purpurea</i>	+	I
„ <i>viminalis (cultat?)</i>	+	I
„ <i>amygdalina (cultat?)</i>	+	I
<i>Solanum Dulcamara</i>	+	I
<i>Impatiens Noli tangere</i>	+	I
<i>Lycopus europaeus</i>	+	I
<i>Mentha aquatica</i>	+	I
<i>Myosotis palustris</i>	+	I
<i>Angelica sylvestris</i>	+	I
<i>Epilobium hirsutum</i>	+	I
<i>Valeriana officinalis</i>	+	I
<i>Galium aparine</i>	+	I
<i>Convolvulus sepium</i>	+	I

Solanum Dulcamara, *Impatiens Noli tangere* en *Lycopus europaeus* wijzen duidelijk op het Alnion karakter van de vegetatie, maar het volledig ontbreken van *Alnus glutinosa*, gevoegd bij het aanwezig zijn van *Salix alba* en *purpurea* (*Salix amygdalina* en *viminalis* laat ik wegens het in de naastbijzijnde omgeving aangeplant zijn buiten beschouwing) doet zien, dat we hier te maken hebben met een initiaal stadium van het *Saliceto-Populetum*. Door MEIJER DREES¹⁾ is dit *Saliceto-Populetum* waargenomen langs de oevers van de IJssel en de Waal. Men zou dus hier van een natuurlijke griend kunnen spreken, die door de kultuur nagebootst wordt door het uitpoten van *Salix viminalis* en *amygdalina*. Hoe de verdere ontwikkeling van de natuurlijke griend zou gaan, is nu nog niet met zekerheid te zeggen. In het te stichten Natuurreservaat zal de gelegenheid bestaan een dergelijke natuurlijke suksessie onder de boven beschreven omstandigheden te bestuderen.

¹⁾ E. MEIJER DREES. De bosvegetatie van de Achterhoek en enkele aangrenzende gebieden.